

Kdo mizí za trnkovým keřem? Startuje záchranný program motýla bourovce trnkového

1.7.2026 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Noční motýl bourovec trnkový patří podle ‚Červeného seznamu bezobratlých‘ mezi nejohroženější druhy motýlů v České republice především proto, že se v krajině přestalo tradičně hospodařit. Záchranný program, který má zajistit, aby z naší přírody nezmizel úplně, nyní schválilo Ministerstvo životního prostředí. Program za podpory evropského projektu Prospective LIFE připravila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci s odborníky, kteří se tomuto druhu motýla věnují.

„Cílem záchranného programu je pomoci bourovci přežít a vrátit ho i na místa, kde dříve přirozeně žil. Proto nyní ministerstvo schválilo program na jeho záchranu, podobně jako u dalších druhů ohrožených vyhynutím. Bourovec trnkový v současnosti přežívá na nevelkém počtu lokalit pouze ve čtyřech jádrových oblastech na jižní a jihovýchodní Moravě – v národním parku Podyjí, širší oblasti Pálavy, v Bílých Karpatech a na Uherskobrodsku. Populace jsou však vzájemně izolované, jejich počet se snižuje a další osud tohoto motýla závisí na cílené péči a ochraně míst, kde se doposud vyskytuje,“ říká Jan Šíma, ředitel odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP.

Bourovec trnkový potřebuje především rozmanitou krajinu. Záchranný program proto počítá s kombinací nejrozumnějších drobných opatření – prosvětlování křovin, zajištění extenzivní pastvy, sečení či výsadby pásů vhodných dřevin. Plánuje se i záchranný chov a vypouštění motýlů či housenek na místa, kde v minulosti žili. Podobný přístup se osvědčil u dalšího ze vzácných motýlů, okáče skalního, kterého se daří postupně do přírody navracet.

Housenky bourovce se vyživují především na keřích trnky a hlohu. Komplikací je, že dospělí motýli zvládnou létat jen na malé vzdálenosti. Samci uletí maximálně kilometr, samice zůstávají víceméně na místě. To způsobuje, že zbývající populace obvykle nejsou vzájemně propojené a jsou tedy velmi citlivé na jakoukoli změnu prostředí.

„Zkušenosti z Rakouska a Německa ukazují, že v záchraně bourovce trnkového je klíčová spolupráce se zemědělci, vinaři a sadaři. Právě proto se na ni chceme zaměřit – chystáme pravidelná setkání s praktickými ukázkami vhodného hospodaření i exkurze na místa, kde se těmito motýly doposud daří. Pomůže to nejen bourovcům, ale i dalším rostlinám a živočichům, kteří k životu potřebují podobné prostředí,“ vysvětluje Jindřiška Jelínková z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Celostátních záchranných programů pro ohrožené druhy nyní běží již patnáct, díky nim se v naší přírodě daří zlepšovat stav populací kupříkladu syslů, užovky stromové či hořečků. Evropský projekt Prospective LIFE nám umožňuje zaměřit se i na další druhy – prvním z nich je právě bourovec trnkový,“ konstatuje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Prioritou Ministerstva životního prostředí je uchovat krajinu ve stavu, kdy poskytuje domov co nejširšímu spektru rostlin a živočichů. Resort proto věnuje pozornost jak ochraně takovýchto ohrožených druhů, tak stavu přírody a její rozmanitosti jako celku.

„Nedávno jsme aktualizovali Strategii ochrany biologické rozmanitosti ČR a nyní se zaměřuje na

dokončení Národního plánu na obnovy přírody. Zdravá a odolná krajina totiž přináší jasné benefity pro člověka – lépe zadržuje vodu, pomáhá zmírnit dopady klimatické změny a znamená i potravinovou bezpečnost,” dodává ředitel Jan Šíma.

Kontakt:

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058 e-mail: tiskove [at] mzp.gov.cz (tiskove[at]mzp[dot]gov[dot]cz)

Karolína Šulová, tisková mluvčí AOPK

M: 724 102 406

E: karolina.sulova [at] aopk.gov.cz (karolina[dot]sulova[at]aopk[dot]gov[dot]cz)

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/kdo-mizi-za-trnkovym-ke-rem-startuje-zachranny-program-motyla-bourovce-trnkoveho>